

247871

แนวทางการพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน
โรงเรียนบ้านวังสูง เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่
เขต 5

อมรรัตน์ พวงทอง

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555

600252490

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

247871

แนวทางการพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน
โรงเรียนบ้านวังสูง เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่
เขต 5

อมรรัตน์ พวงทอง

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

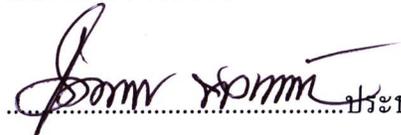
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พฤษภาคม 2555

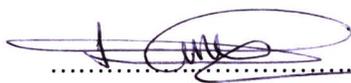
แนวทางการพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน
โรงเรียนบ้านวังสูง เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่
เขต 5

อมรรัตน์ พวงทอง

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

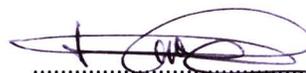
คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. อรรณพ พงษ์วาท

กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. ชูชีพ พุทธประเสริฐ

กรรมการ
อาจารย์ ดร. สุวรรณ หมั่นตานุตร

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รองศาสตราจารย์ ดร. ชูชีพ พุทธประเสริฐ

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
อาจารย์ ดร. สุวรรณ หมั่นตานุตร

21 พฤษภาคม 2555

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยได้รับความกรุณา ความช่วยเหลือ จาก รองศาสตราจารย์ ดร. อรรถพร พงษ์วาท ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร. ชูชีพ พุทธิประเสริฐ กรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ และ อาจารย์ ดร. สุวรรณ หมั่นตาบุตร กรรมการที่ปรึกษาร่วมการค้นคว้าแบบอิสระ คณาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทุกท่านที่ให้ความรู้ และแนวคิด ตลอดจนชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษา ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้ประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม คณะศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษ เชียงใหม่ เขต 5 คณะครู โรงเรียนบ้านวังลูง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสัมภาษณ์และเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการจนได้ข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี ทำให้การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณ คุณชัชวาล พวงทอง ที่ให้กำลังใจในการค้นคว้าแบบอิสระตลอดมา จนสำเร็จ หากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ทางด้านวิชาการ การบริหาร และผู้ศึกษาต่อไปขอให้ อานิสงส์แด่คุณพ่อ คุณแม่ ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

อมรรัตน์ พวงทอง

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ   แนวทางการพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน
โรงเรียนบ้านวังลู่ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่
เขต 5

ผู้เขียน   นางอมรรัตน์ พวงทอง

ปริญญา   ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร. ชูชีพ พุทธิประเสริฐ   อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
อาจารย์ ดร. สุวรรณ หมั่นตาบุตร   อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

247871

การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของโรงเรียนบ้านวังลู่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ประชากรที่ใช้ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนบ้านวังลู่ ปีการศึกษา 2553 ผู้รับผิดชอบงานด้านสารสนเทศและผู้รับผิดชอบงานด้านประกันคุณภาพของโรงเรียน หัวหน้างานและเลขานุการ ด้านงานบริหารวิชาการ ด้านงานบริหารบุคคล ด้านงานบริหารงบประมาณ และด้านบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานด้านการประกันคุณภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 ผู้ประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา : สมศ. นักวิชาการที่รับผิดชอบงานสารสนเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและการประชุมเชิงปฏิบัติการ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ตามประเด็นที่ผู้ให้สัมภาษณ์และวิเคราะห์โดยใช้การสรุปจากผลการประชุมเชิงปฏิบัติการในลักษณะพรรณนาวิเคราะห์แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการศึกษาพบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียนบ้านวังลู่ในการจัดระบบสารสนเทศทั้ง 7 ขั้นตอนมีดังนี้ ขึ้นวางแผนเพื่อจัดระบบข้อมูล สถานศึกษาจัดเก็บข้อมูลเฉพาะที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษากำหนดเท่านั้น ปัญหา คือ สถานศึกษาไม่มีการวางแผนในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประกันคุณภาพ ขึ้นสร้าง

เครื่องมือเก็บข้อมูล สถานศึกษาจัดเก็บข้อมูลโดยใช้โปรแกรมที่สำนักงานเขตพื้นที่และสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษากำหนดให้เท่านั้น ปัญหาคือ บุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการสร้างเครื่องมือเพื่อจัดเก็บข้อมูล ขึ้นรวบรวมข้อมูลสถานศึกษาจัดเก็บข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ ปัญหาคือ การเก็บรวบรวมข้อมูลยังไม่เป็นระบบ ขึ้นตรวจสอบข้อมูลมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบข้อมูลเพื่อการบริหารอย่างชัดเจน ปัญหาคือ ไม่ได้นำผลของการตรวจสอบข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไข ขึ้นประมวลผลข้อมูล มีการประมวลผลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ปัญหาคือ การประมวลผลข้อมูลยังไม่ทันตามกำหนดเวลาที่ต้องการใช้ ขึ้นการนำเสนอข้อมูล มีการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศด้วยรูปแบบต่างๆที่ใช้ได้สะดวก ปัญหาคือ สถานศึกษาไม่ได้นำเสนอข้อมูลและสารสนเทศต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ขึ้นการจัดเก็บสารสนเทศ มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานจัดเก็บสารสนเทศของโรงเรียน ปัญหาคือ ไม่สามารถสืบค้นข้อมูลสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากสถานศึกษาจัดสารสนเทศไว้ไม่เป็นระบบ

ส่วนแนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน พบว่า ขั้นตอนที่ 1 ขึ้นการวางแผนเพื่อจัดระบบข้อมูล ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายในการจัดเก็บข้อมูลและให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดระบบข้อมูล โดยแต่งตั้งคณะทำงานในการจัดเก็บข้อมูลแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน ขั้นตอนที่ 2 ขึ้นสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลให้บุคลากรในโรงเรียน ขั้นตอนที่ 3 ขึ้นการรวบรวมข้อมูลสถานศึกษาควรกำหนดแหล่งข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล เครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูล และกำหนดปฏิทินในการจัดเก็บข้อมูลให้ชัดเจน ขั้นตอนที่ 4 ขึ้นตรวจสอบข้อมูลสถานศึกษาควรตรวจสอบข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ก่อนที่จะนำไปประมวลผล โดยมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลใน 3 ลักษณะคือ 1. ความถูกต้องของข้อมูล 2. ความสมบูรณ์ของข้อมูล 3. ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล ขั้นตอนที่ 5 ขึ้นประมวลผลข้อมูล การประมวลผลข้อมูลเป็นสารสนเทศควรประมวลผลข้อมูลเฉพาะสารสนเทศที่โรงเรียนได้กำหนดขอบข่ายไว้แล้วโดยยึดตามวัตถุประสงค์การใช้งาน และนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในงานระบบสารสนเทศ ขั้นตอนที่ 6 ขึ้นนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้บุคลากรในเรื่องของการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศ ขั้นตอนที่ 7 ขึ้นการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศ สถานศึกษาควรจัดห้องให้เป็นสัดส่วนเพื่อเป็นศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียน และการจัดเก็บข้อมูลควรจัดเก็บ 3 ปีย้อนหลัง

Independent Study Title Guidelines for Developing Management Information System of Banwanglung School, Chiang Mai Primary Education Service Area 5

Author Mrs. Amornrat Paungtong

Degree Master of Education (Educational Administration)

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr. Choocheep Puthaprasert Advisor

Lect. Dr. Suwan Muntabutara Co-advisor

ABSTRACT

247871

This independent study is aimed to study conditions of problems and solutions of guidelines for developing management information system of Banwanglung School, Chiang Mai Primary Education Service Area 5. The respondents in this study are administrators who currently works in Banwanglung School in the academic year 2010, persons who are responsible for information and quality assurance of the school, heads and secretaries of academic administration's affairs, human resource management's affairs, budget management's affairs and general administration's affairs, experts from outside which consist of educational supervisors who are responsible for quality assurance of Chiang Mai Education Service Area 5, outside quality assessor of the office for National Education Standards and Quality Assessment (ONESQA), academicians who are responsible for information of Chiang Mai Education Service Area 5. Tools used in this study consist of structural interview form and workshop. The data gained will be analyzed by mean categorized into issues and made conclusion from the workshop in kind of a descriptive analysis which will be presented as a composition.

The result of the study found that operations of information management of Banwanglung School compose of 7 stages as follows. First, planning stage for information management, the school gathered specific information that Education Service Area and School Commission had

determined only. The problem is that the school lacks of planning for quality assurance. Second, stage of creating a data storing tool, the school stored the data by using the computer program that Education Service Area and School Commission had determined only. The problem is that personnel lack of know-how in using such tool. Third, data collecting stage, the school collected the data by using computer. The problem is that the data collecting method is unsystematic. Fourth, data examining stage, there set precise objectives in examining the data for overall administration. The problem is that the result of examination was not applied for improvement. Fifth, data processing stage, the processing was done by information technology. The problem is the processing could not be done in time of using it. Sixth, data presenting stage, the data was presented in various forms that were convenient for use. The problem is that the data was not presented to related parties and public. Seventh, data storing stage, there appointed responsible persons who shall carry out the task of data collecting. The problem is that prompt access to such data could not be done due to the school store the data unsystematically.

In an aspect of the guidelines for developing management information system, it found that during the first stage, planning stage for information management, the administrators should designate a policy in collecting the information and have its personnel participated in the planning for information management. They are able to appoint a group of personnel who are entitled to precisely do information collecting. During the second stage, stage of creating a data storing tool, there should be a workshop regarding creating a data storing tool for its personnel. During the third stage, data collecting stage, the school should consider the source of information, collecting methods, tools used in collecting information, and conduct a calendar which obviously display the period of collecting. During the fourth stage, data examining stage, the school should examine the information collected prior to processing by checking its correctness in 3 respects as follows: 1) correctness of information, 2) completeness of information, and 3) recentness of information. During the fifth stage, data processing stage, information technology should be specifically processed to the extent of what the school had scoped by adhering to the purpose of use, and computer should be put in use in this regard. During the sixth stage, data presenting stage, there should be a workshop regarding presentation of information technology for its personnel. During the seventh stage, data storing stage, the school should arrange rooms proportionally to be used as a center of information technology of the school and the information should be kept 3 years behind.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
ขอบเขตของการศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความเป็นมาและความสำคัญของระบบสารสนเทศ	7
ความหมายของ ข้อมูล สารสนเทศ และระบบสารสนเทศ	9
ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Management Information System)	13
หลักการและกระบวนการดำเนินงานระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน	18
สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียน	23
แนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงาน	26
ข้อมูลสารสนเทศกับการประกันคุณภาพการศึกษา	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	48
ประชากร	48
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	49
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	51
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	61
สรุปผลการศึกษา	61
อภิปรายผล	66
ข้อเสนอแนะ	73
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	78
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือการค้นคว้าแบบอิสระ	79
ภาคผนวก ข รายนามผู้ให้สัมภาษณ์และผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ	80
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ	83
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	84
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ	85
ภาคผนวก ฉ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อการค้นคว้าแบบอิสระ	86
ภาคผนวก ช วาระการประชุมเชิงปฏิบัติการและบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ	93
ภาคผนวก ซ ภาพประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการประชุม เชิงปฏิบัติการ	98
ประวัติผู้เขียน	106

ญ

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ		หน้า
1	การประมวลผลข้อมูลสารสนเทศ	10
2	ระบบสารสนเทศ	11
3	องค์ประกอบของสารสนเทศ	11
4	หน้าที่หลักของระบบสารสนเทศ	15
5	ขั้นตอนในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ	32
6	ปัจจัยในการพัฒนาระบบสารสนเทศ	36
7	แสดงกรอบการจัดทำสารสนเทศตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา	40